

Vec C-268/24 [Lalfi] ⁱ

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

16. apríl 2024

Vnútroštátny súd:

Tribunale di Lecce

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

16. apríl 2024

Žalobkyňa

ZT

Žalovaný

Ministero dell'Istruzione e del Merito

ⁱ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

Predmet konania vo veci samej

Žaloba, ktorú podala žalobkyňa na Tribunale di Lecce – Sezione lavoro (Súd v Lecce – pracovnoprávna sekcia, Taliansko), pričom sa domáha potvrdenia svojho nároku na získanie finančného príspevku s názvom „učiteľská karta“ upraveného zákonom č. 107/2015. Súčasná talianska právna úprava podľa väčšinového výkladu v rámci vnútroštátnej judikatúry však túto výhodu nepriznáva učiteľom, ktorí vykonávali len dočasné zastupovanie

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Vnútroštátny súd podáva v súlade s článkom 2[6]7 ZFEÚ na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy stanovujúcej finančný príspevok učiteľom na vzdelávacie účely, ktorá sa vykladá v tom zmysle, že z nároku na predmetný príspevok vylučuje učiteľov vykonávajúcich krátke a dočasné zastupovanie, čiže dočasné zastupovanie nezodpovedajúce ročným úväzkom s doložkou 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú uzavretej 18. marca 1999, ktorá je súčasťou prílohy smernice Rady 1999/70/ES z 28. júna 1999 o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP (ďalej len „smernica 1999/70“)

Prejudiciálne otázky

- Má sa doložka 4 rámcovej dohody uvedená v smernici [Rady 1999/70/ES z 28. júna 1999 o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP] vykladať v tom zmysle, že bráni obmedzeniu pri priznávaní učiteľskej karty podľa článku 1 ods. 121 a nasl. legge del 13 luglio 2015, n. 107 - Riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti (zákon č. 107 z 13. júla 2015 - Reforma národného systému vzdelávania a odbornej prípravy a poverenie na zmenu platných právnych predpisov) [GU (Gazzetta Ufficiale – talianska Zbierka zákonov) č. 162 z 15. júla 2015], ktoré vychádza z dočasného trvania samotného zastupovania?
- Možno s ohľadom na vyššie uvedenú doložku 4 považovať za „objektívne dôvody“ spôsobilé vylúčiť možnú diskrimináciu rôzne formy nedostatku zamestnancov – zodpovedajúce prípadom uvedeným v článku 4 ods. 1, 2 alebo 3 zákona 124/99 – ktoré jednotlivý zastupujúci „pokrýva“?
- Možno vykonanie dočasného zastupovania – v rovnakom školskom roku – na viacerých školách na základe niekoľkých a rôznych zmlúv o dočasnom zastupovaní považovať za objektívny dôvod podľa doložky 4 rámcovej dohody uvedenej v smernici [1999/70]?

- Má sa v každom prípade vychádzať z predpokladu, že porovnateľnosť medzi učiteľmi na dobu neurčitú a stálymi učiteľmi treba posúdiť *ex ante*, alebo sa má zohľadniť skutočné trvanie zastupovania počas roka (napríklad ak zastupujúci učiteľ, hoci na základe viacerých zmlúv, odpracoval obdobie, ktoré sa nelíšilo od doby práce zastupujúceho učiteľa prijatého na obsadenie dodatočne uvoľneného pracovného miesta)?

Uvedené ustanovenia práva Únie a príslušná judikatúra súdov Únie

Smernica Rady 1999/70/ES z 28. júna 1999 o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP (Ú. v. ES L 175, 1999, s. 43; Mim. vyd. 05/003, s. 368), najmä článok 1;

Rámcová dohoda o práci na dobu určitú uzavretá 18. marca 1999, ktorá je súčasťou prílohy smernice 1999/70/ES. Najmä doložka 2 bod 1, doložka 3 a doložka 4 bod 1.

Uznesenie Súdneho dvora z 18. mája 2022, vec C-450/[2]1, ECLI:EU:C:2022:411.

Uvedené vnútroštátne predpisy a príslušná vnútroštátna judikatúra

Legge del 13 luglio 2015, n. 107 - Riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti (zákon č. 107 z 13. júla 2015 - Reforma národného systému vzdelávania a odbornej prípravy a poverenie na zmenu platných právnych predpisov) (GU č. 162, z 15. júla 2015; ďalej len „zákon č. 107/2015“); najmä článok 1 ods. 121 až 124.

V odseku 121 sa stanovuje: „Na podporu sústavného vzdelávania učiteľov a zvyšovanie ich odborných zručností sa zavádza... elektronická karta s cieľom zvyšovať kvalifikáciu a odbornú prípravu stálych pedagogických zamestnancov vzdelávacích inštitúcií všetkých úrovní a stupňov. Kartu v nominálnej hodnote 500 eur na každý školský rok možno použiť na nákup kníh a príručiek, aj v digitálnej forme, publikácií, časopisov užitočných na zvyšovanie kvalifikácie, hardvéru a softvéru, na zápis do kurzov zvyšovania kvalifikácie a kvalifikácie pre odborné zručnosti, ktoré vykonávajú orgány akreditované [ministerstvom], do bakalárskych, magisterských, špecializovaných alebo jednodoborových kurzov súvisiacich s odborným profilom alebo do postgraduálnych kurzov alebo univerzitných magisterských kurzov súvisiacich s odborným profilom, na návštevu divadelných predstavení a filmových projekcií, na vstup do múzeí, na výstavy, kultúrne podujatia a živé vystúpenia, ako aj na iniciatívy, ktoré sú v súlade s aktivitami identifikovanými v rámci trojročného plánu ponuky vzdelávania škôl a Národného plánu vzdelávania uvedeného v odseku 124. Suma uvedená na Karte nepredstavuje dodatočnú odmenu ani zdaniteľný príjem“.

Odseky 122, 123 a 124 odkazujú na právnu úpravu implementácie učiteľskej karty, ktorú stanoví svojim dekrétom Presidente del Consiglio dei ministri (predseda Rady ministrov – predseda vlády, Taliansko), na ročné výdavky schválené na uvedený finančný príspevok a na ďalšie, povinné, trvalé a štrukturálne vzdelávanie stálych učiteľov.

Legge del 3 maggio 1999, n. 124 - Disposizioni urgenti in materia di personale scolastico (zákon č. 124 z 3. mája 1999 – Naliehavé ustanovenia týkajúce sa školských zamestnancov) (GU č. 107 z 10. mája 1999; ďalej len „zákon č. 124/1999“); najmä článok 4 ods. 1 až 7.

V odsekoch 1 až 3 sa upravujú tri druhy zastupovania:

1. Obsadenie pracovných miest profesorov a učiteľov, ktoré sú k 31. decembru trvalo neobsadené, pri ktorých je pravdepodobné, že sa neobsadia počas celého školského roka, sa zabezpečí, pokiaľ ho nemožno zabezpečiť pomocou stálych pedagogických pracovníkov na tabuľkových miestach v zriaďovateľskej pôsobnosti provincií alebo využitím nadbytočných zamestnancov a za predpokladu, že tieto pracovné miesta neboli z akéhokoľvek dôvodu pridelené stálym zamestnancom, priznaním dočasného zastupovania, a to až do uskutočnenia výberového konania na účely prijatia stálych pedagogických zamestnancov. [tzv. zastupovanie trvalo neobsadených pracovných miest]

2. Obsadenie pracovných miest profesorov a učiteľov, ktoré sú obsadené, a ktoré sa reálne uvoľnia k 31. decembru až do skončenia školského roka, sa zabezpečí pridelením dočasného zastupovania, a to až do skončenia vyučovacej činnosti. Priznaním dočasného zastupovania až do skončenia vyučovacej činnosti sa rovnako zabezpečí aj pokrytie vyučovacích hodín, ktoré nie sú súčasťou pracovných miest profesorov alebo stálych učiteľov. [tzv. zastupovanie dodatočne uvoľnených pracovných miest]

3. V ostatných prípadoch, ako sa uvádzajú v odsekoch 1 a 2 sa zabezpečí dočasné zastupovanie. [tzv. dočasné alebo krátke a príležitostné zastupovanie]

V odseku 4 sa spresňuje, že tabuľkové pracovné miesta v zriaďovateľskej pôsobnosti provincií nemožno v nijakom prípade obsadiť prostredníctvom prijatia dočasných pedagogických zamestnancov.

Odseky 5 až 7 odkazujú na postup pridelenia ročných a dočasných zastupovaní podľa odsekov 1, 2 a 3 s využitím poradovníkov.

Decreto legislativo del 16 aprile 1994, n. 297 - Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado (legislatívny dekrét č. 297 zo 16. apríla 1994 – Schválenie kodifikovaného znenia právnych predpisov v oblasti vzdelávania týkajúcich sa všetkých typov a stupňov škôl) [supplemento ordinario alla GURI (riadna príloha k Zbierke zákonov Talianskej republiky) č. 115 z 19. mája 1994), najmä

článok 282, podľa ktorého je zvyšovanie kvalifikácie základným právom-povinnosťou pedagogických zamestnancov.

Decreto legge del 13 giugno 2023, n. 69 - Disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi derivanti da atti dell'Unione europea e da procedure di infrazione e pre-infrazione pendenti nei confronti dello Stato italiano (zákonný dekrét č. 69 z 13.júna 2023 - Naliehavé ustanovenia na vykonávanie záväzkov vyplývajúcich z aktov Európskej únie a z konaní o nesplnení povinnosti a pred vyhlásením nesplnenia povinnosti, ktoré prebiehajú proti Talianskej republike) (ďalej len „zákonný dekrét č. 69/2023“). Najmä článok 15, ktorý obmedzuje priznanie učiteľskej karty len učiteľom zastupujúcim na trvalo neobsadených pracovných miestach.

Contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola (Národná kolektívna zmluva pre sektor školstva) zo 4. augusta 1995, najmä článok 28, podľa ktorého účasť na aktivitách týkajúcich sa vzdelávania a zvyšovania kvalifikácie predstavuje právo pedagogických zamestnancov, keďže od neho závisí úplné dosiahnutie a rozvoj odbornosti.

Contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola (Národná kolektívna zmluva pre sektor školstva) z 27. novembra 2007, najmä článok 63 ods. 1, podľa ktorého sú orgány verejnej správy povinné poskytovať nástroje, zdroje a príležitosti zaručujúce ďalšie vzdelávanie.

Rozsudok Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) č. 29961/2023.

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Žalobkyňa je učiteľka, ktorá v školských rokoch 2020/2021 a 2021/2022 vykonávala zastupovanie. Konkrétne, v školskom roku 2020/2021 žalobkyňa zastupovala až do skončenia vyučovacej činnosti, kým v školskom roku 2021/2022 vykonala niekoľko krátkych a príležitostných zastupovaní v období od 8. októbra 2021 do 27. mája 2022.
- 2 Obdobia jednotlivých zastupovaní na seba často nadväzovali. Prvé zastupovanie sa skončilo 22. decembra 2021, nasledované prerušením počas vianočných sviatkov. Druhé zastupovanie sa týkalo viacerých zmlúv uzatvorených na obdobie od 24. januára 2022 do 10. februára 2022 a tretie zastupovanie trvalo od 11. februára 2022 do 27. mája 2022 (s prerušením od 14. do 19. apríla vrátane počas veľkonočných sviatkov).
- 3 Počas všetkých týchto zastupovaní plnila učiteľka rovnaké úlohy a povinnosti ako jej kolegovia zamestnaní na dobu neurčitú (a rovnako aj zastupujúci prijatí na trvalo neobsadené alebo dodatočne uvoľnené pracovné miesta).
- 4 Vzhľadom na vyučovaciu činnosť vykonávanú v uvedených dvoch školských rokoch požiadala žalobkyňa v súlade so zákonom č. 107/2015 o finančný

príspevok na vzdelávacie účely s názvom „učiteľská karta“ v hodnote 500 eur ročne, ktorý jej však Ministero dell'istruzione (Ministerstvo školstva, Taliansko) odmietlo poskytnúť.

- 5 Žalobkyňa z tohto dôvodu podala žalobu na Tribunale di Lecce (Súd v Lecce), t. j. vnútroštátny súd, pričom navrhla, aby súd priznal jej nárok na predmetný príspevok.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 6 Žalobkyňa považuje neposkytnutie príspevku ministerstvom za nezákonné z dôvodu rozporu s doložkou 4 rámcovej dohody, ktorá je prílohou smernice 1999/70 a ktorá sa týka rovnosti zaobchádzania medzi pracovníkmi na dobu určitú a porovnateľnými stálymi pracovníkmi. Žalobkyňa uvádza, že nárok vyplývajúci zo zákona č. 107/2015 sa jej má priznať vzhľadom na výkon jej činnosti zastupujúcej učiteľky.
- 7 Ministerstvo zdôrazňuje, že postupovalo správne.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 8 Vnútroštátny súd spresňuje, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je potrebný len vo vzťahu k priznaniu príspevku za zastupovanie v školskom roku 2021/22, pozostávajúce z niekoľkých dočasných zastupovaní vykonaných na základe článku 4 ods. 3 zákona 124/1999.

Naopak, pokiaľ ide o školský rok 2020/2021, skutočnosť, že žalobkyňa vykonávala zastupovanie až do skončenia vyučovacej činnosti v zmysle článku 4 ods. 2 zákona 124/1999 sa podľa vnútroštátnej judikatúry považuje za okolnosť zakladajúcu jej nárok na príspevok.

Vnútroštátny súd v tomto zmysle odkazuje na rozsudok Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) č. 29961/2023, v ktorom sa zdôrazňuje vôľa zákonodarcu podporiť zavedením učiteľskej karty vzdelávaciu činnosť v trvaní aspoň jedného roka.

Podľa názoru Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) vyjadruje ustanovenie, ktorým sa zavádza učiteľská karta, t. j. článok 1 ods. 121 zákona č. 107/2015, konkrétne cieľ podporovať sústavné vzdelávanie učiteľov a zvyšovať ich odborné zručnosti, čo poukazuje na účel lepšieho výkonu služby ako celku práve prostredníctvom každoročného zvyšovania odbornosti zamestnancov a výučby. Významná je aj skutočnosť, že učiteľská karta sa spája s iniciatívami, ktoré sú súčasťou Trojročného plánu ponuky vzdelávania, čiže s programovými nástrojmi určenými na stanovenie a hodnotenie strategických priorít vzdelávacieho systému. Súvislosť s ročnou výučbou sa následne jasne koordinuje s lehotami

didakticko-vzdelávacieho plánovania, ktoré sú pre jednotlivých učiteľov záväzné na základe každoročne stanovovaných smerníc pedagogickej rady.

Osobitný význam má podľa vnútroštátneho súdu aj stanovisko, ktoré v tejto súvislosti vyjadrila prvá predsedníčka Corte di Cassazione (Najvyšší kasačný súd), ktorá – v rámci rozhodnutia o neprípustnosti výkladovej otázky, ktorú jej položil iný vnútroštátny súd v súvislosti s možnosťou priznania príspevku týkajúceho sa učiteľskej karty – s odvolaním sa na uvedený rozsudok Corte di cassazione (Najvyšší kasačný súd) poznamenáva, že základom priznania príspevku aj učiteľom prijatým na dobu určitú, ktorí však uzatvorili zmluvy o zastupovaní až do konca školského roka resp. do skončenia vyučovacej činnosti, je skutočnosť, že aj vo vzťahu k týmto učiteľom možno konštatovať časovú súvislosť, ktorú zákonodarca zamýšľal stanoviť medzi konkrétnym vzdelávacím nástrojom spočívajúcim v predmetnej učiteľskej karte a každoročným charakterom výučby.

Vnútroštátny súd podotýka, že uvedené rozhodnutia, obzvlášť smerodajné vzhľadom na orgány, ktoré ich vydali, obsahujú presné údaje v zmysle zamietnutia prístupu k príspevku pre kategóriu učiteľov s krátkym dočasným zastupovaním, pričom dôraz kladú na rozhodnutie zákonodarcu spojiť poskytnutie príspevku s ročnou výučbou.

Vnútroštátny súd však zastáva názor, že takéto reštriktívne smerovanie vnútroštátnej judikatúry, ktoré danú vnútroštátnu právnu úpravu vykladá v zmysle nepriznania nároku na príspevok učiteľom vykonávajúcim dočasné zastupovanie, je v rozpore s doložkou 4 rámcovej dohody, podľa ktorej „pokiaľ ide o pracovnoprávne podmienky, pracovníci na dobu určitú nesmú byť voči porovnateľným stálym pracovníkom znevýhodňovaní len preto, že majú uzavretú pracovnú zmluvu alebo pracovnoprávny vzťah na dobu určitú, pokiaľ na odlišné zaobchádzanie neexistujú objektívne dôvody“.

V tejto súvislosti vnútroštátny súd odkazuje na uznesenie Súdneho dvora z 18. mája 2022 vyhlásené vo veci C-450/21 (ECLI:EU:C:2022:411), v ktorom Súdny dvor rozhodol, že príspevok na učiteľskej karte treba považovať za súčasť pracovnoprávnych podmienok podľa uvedenej doložky, a to vzhľadom na skutočnosť, že tento príspevok sa poskytuje „s cieľom podporovať sústavné vzdelávanie učiteľov, ktoré je povinné pre stálych zamestnancov aj zamestnancov ministerstva na dobu určitú, a zvýšiť ich odborné zručnosti“. Okrem toho „skutočnosť, že predmetnú elektronickú kartu možno použiť aj na nákup tovarov a služieb, ktoré nesúvisia striktne so sústavným vzdelávaním, nie je... rozhodujúca na účely kvalifikácie náhrady, ktorá je predmetom konania vo veci samej, ako „pracovnoprávnej podmienky“. Navyše, odkaz na jednoduchý dočasný charakter práce zmluvných administratívnych zamestnancov nemôže podľa názoru Súdneho dvora predstavovať objektívny dôvod v zmysle doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody odôvodňujúci odlišné zaobchádzanie.

S odkazom na prejednávajúcu vec vnútroštátny súd poznamenáva, že všetci zastupujúci učitelia podliehajú rovnakým povinnostiam vo vzťahu k študentom a rovnakým vzdelávacím povinnostiam, aké majú stáli učitelia, bez ohľadu na to, aký druh zastupovania vykonávajú, pričom všetci zastupujúci učitelia sa prijali po výzve na základe poradovnikov.

Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že učiteľská karta nepredpokladá nijakú súvislosť medzi vynaloženým výdavkom (ktorý sa môže týkať aj vstupu na divadelné predstavenie alebo filmovú projekciu) a vyučovacím predmetom daného učiteľa a že napriek tomu, že predmetná karta sa definuje ako podpora sústavného vzdelávania a zvyšovania odborných zručností, neexistuje povinnosť ju využiť; v každom prípade príspevok nie je potrebné nutne využiť v školskom roku, v ktorom sa poskytol.

Väzba na podporu ročnej výučby sa preto podľa názoru vnútroštátneho súdu javí ako možná a ponechaná na vôli samotného učiteľa, takáto vzájomná súvislosť s ročnou výučbou nie je z tohto dôvodu opodstatnená. Ročná výučba preto nemôže predstavovať objektívny dôvod v zmysle doložky 4 rámcovej dohody.

Vnútroštátny súd tiež uvádza, že Trojročný plán ponuky vzdelávania je aktom školskej makro-organizácie, pričom súvisí skôr s ponukou vzdelávania „pre verejnosť“ než so samotným vzdelávaním učiteľov. Uvedený predpoklad preto podľa všetkého nepredstavuje objektívny dôvod brániaci tomu, aby sa predmetná výhoda poskytla dočasne zastupujúcim učiteľom.

Plánovanie výučby má vo vzťahu k činnosti učiteľov prípravný charakter, pričom všetci zastupujúci učitelia sú bez ohľadu na druh zastupovania povinní ju dodržiavať. Všetci zastupujúci učitelia, bez ohľadu na druh zastupovania, sú v období výkonu svojej služby členmi pedagogickej rady.

Vnútroštátny súd preto zdôrazňuje univerzálne účely učiteľskej karty, ktoré by boli diskriminačné, ak by vylučovali zastupujúcich učiteľov v podstate na základe trvania zastupovania. Okrem toho trvania zastupovania rôznych kategórií sa niekedy navzájom prekrývajú a jediný rozdiel medzi nimi je dôvod, ktorý je základom pridelenia rôznych úväzkov, pričom vykonávaná činnosť nemá nijaký význam.

Na podporu svojho výkladu vnútroštátny súd na záver odkazuje na článok 15 zákonného dekrétu č. 69/2023, podľa ktorého sa poskytnutie učiteľskej karty obmedzuje len na učiteľov na trvalo neobsadených pracovných miestach. Z uvedeného preto *a contrario* vyplýva, že súvislosť s ročnou výučbou nie je rozhodujúcim kritériom.